

adásra kerestek

sz. gazdasági tanít. tanuló ellátására ok. alkalmozó kerestetik. kény befektet. mert a felsze. Ajánlatok augusz. fogadtak az igaz. feltételek megtekint.

lag Anna

185 cm. hosszú óriási Loreley-hajammal, melyet az általam föltalált kenőcs 14 havi használat után nyertem, mely megakadályozza a hajkihullást, elősegíti a hajnövekedést, erősíti a hajbőrt, uraknál elősegít egy teljes erős szakállnövekedést, rövid ideig való használat után a hajnak, valamint a szakállnak természetes színt és sűrűséget kölcsönöz és megőrzi korai őszüléstől a legmagasabb korig.

Egy üveges ára 50 fr. 1 frt. 2 frt. Postával küldés napoként a pénz-létes beküldése vagy postánként a postánként az egész világba.

Csillag és társa,
BUDAPEST,
király-utca 26.

szám.

NYÍRÁS.

gőzmalom

nyelveinek

ELKÜL. DEBRECZENEN

18-án Budapesten tar. malomgyűlésen megál. június 1-én életbe léptt szállítási módozatokra szemények szerint.

100 kíl	16.20
15.20	15.20
15.60	15.20
15.20	14.80
14.40	14.40
14.40	14.40
13.60	13.60
13.20	12.60
12.60	11.40
11.40	10.20
10.20	9.40
9.40	6.40
6.40	3.80
3.80	3.20

va korpa árából eddig engedmény a fennem. június 1-től fogva

7. Julius 23.

je

ukban

részére, modern

U G Y Á R.

Szerkesztőség és kiadó hivatal

S. Dévényi-utca SIMON-ház Kunz József ur kereskedésével szemben.

HIRDETÉNYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli pa. valamint a lap sze lemi részét illető minden közlemények ide inté: endők.

Hírdetetlen levelek csak ismert kszektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

XIV. évfolyam 1887.

Debreczen. Kedd, augusztus 9.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hírdetési díj:

öt-hasábospetitors egyszeri beiktatásáért 5kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyiltér 4 hasábos petitorsért 20 kr.

Hírdetés vagy reclamo magában foglal utdonás sora 50 krajczár.

153. szám.

Külföldi vállalkozók.

(B. G.) Komoly alakban és igen gyakran felmerült azon hír, hogy külföldi tőkepénzesek Magyarországon egyes iparágakat akarnak létesíteni. Sőt nemcsak híre volt az erre irányuló törekvések, hanem már tényleges kísérletek is történtek ugy Budapesten, mint Felső Magyarországon.

Magyarország valóban főleg csak így létesítheti nemzeti iparát. Csak így szünnék meg az osztrák ipar gyarmatainak lenni; csak így emáncipálhatja magát gazdaságilag Ausztriától; csak így fejtheti ki saját gazdasági erőit. Saját tőkénk és szakértelmünk az ipar létesítésére nem elégséges. A civilizáció, a haladás sok pénzbe kerül, oly összegekbe, melyeknek legalább előlegeit minden állam és társadalom kénytelen köcsön venni mindaddig, amíg saját maga nem képes tőkéket teremteni. Az agrikultur társadalom aránylagos jólétnek örvend; de nem rendelkezik nagy tőkék felett; ezek gyűjtésére a földművelés nem alkalmas.

Ez volt oka, hogy azon civilizáció költségeit, melyet két évtized alatt teremtetünk, csak nem mind a külföldtől kölcsönöztük. Vasuti siveinket a külföldi tőke rakta le; gőzmozdonyainkban külföldi tőke füstölög; folyamainkon külföldi tőke tartja fenn a közlekedést, külföldi tőke a rugója csaknem összes haladásunknak.

Iparunk is főleg a külföldről beözönlő tőke segítségével létesíthet. E tőkének kell megépítenie gyárainkat; ez a tőke fogja megmozdítani gyáraink kerekeit. És ez nagyon természetes, sőt helyes. Nekünk is, a külföldnek is haszna lesz belőle. A tőke kozmopolita, oda ömlik, ahol nyereséggel helyezhető el.

Nyugaton sok a pénz; milliók, sőt milliárdok gyümölcs ellenül hevernek; akkora szegények, amekkorák nálunk képesek volna megteremteni teljes mérvben a nyugati civilizációt. Ide járul, hogy a vörös rém nyugaton mindinkább megremegeti a tőkepénzeseket és vállalkozókat. Különösen Belgium alá van aknázva; az ipari vállalkozás ott már a legnagyobb veszélyekkel jár. Csak nagyon természetes volna tehát, ha különösen belga tőkepénzesek és vállalkozók és szaz millióval bejőnnének. Milliárdok is hasznosai volna nekik elhelyezhetők iparunkba: mert hisz több mint 400 millió azon összeg, melyvel iparezzikkek ezimén a külföldnek és különösen Ausztriának adozunk.

Hogy tehát csak ipari belfogyasztásunkat fedezzük itthon termelt árukkal, a gyáraknak és vállalatoknak egész sorára van a szükségünk. Az ócska tőke, helyes szakértelem okos vállalkozás legyőzi Magyarországon területén az osztrák versenyt; s a gazdák sem szenvednének veszteséget, sőt nyernének; mert az ipar következtében megszorodott lakosság elfogyasztaná mindazt, amit most a külföldre viszünk, s hozzá még a szállítási költségek a gazda zsebében maradnának. Exportról nem is szólva, csak ha saját ipari szükségleteinket fedeznők saját erőnkkel legalább 7—8 millióval több ember élhetne Magyarországon; ez esetben pedig — feltéve, ami nem valószínű, hogy agrikulturánk mai fejlettségének állapotában marad — a nyers terményeket nemcsak nem exportálnánk, hanem importra volna szükségünk.

De hát mindez igen szép — ábránd. A külföldi tőkepénzesek és vállalkozók nem jönnek be, nem legalább tömegesen; ennek következtében iparunk csak minimális mérvben fejlődik; — g a z a

ságilag nem szabadulunk Ausztria uralma alól; rá vagyunk utalva ennek iparára; aránytalanul több iparezzikket veszünk tőle, mint mennyi nyers terményt vásárol tőlünk az, népességünk csak jelentéktelen arányban szaporodik, holott Auszria lakossága sietve növekszik és ekkép Magyarországot, a magyar nemzet mindinkább hátrányba kerül.

Mi lehet ennek az oka?

Oka mindenesetre van, de nem az, amit rendszerint említenek, nem a lakosság csekély száma. Angliának a múlt század végén nem volt akkora számú lakossága, mint jelenleg Magyarországnak és mégis a világ legelső iparos-államává lett. És ugyanott jelenleg sem foglalkozik annyi kéz mezőgazdasággal, mint nálunk, hol több ember kevesebbet termel. Felső Magyarországon és Erdélyben a termőföldhez képest oly sűrű a lakosság és oly alacsony a munkabér, hogy ott az ipar realis alapon volna létesíthető.

Miért nem jönnek mégis a külföldi vállalkozók? S miért maradnak többnyire kint, ha viszonyainkkal megismerkednek; s miért hagynak fel több esetben e kísérletekkel?

ságszolgáltatáshoz. De hol van erélyes és igazságos közigazgatás Magyarországon! Van, de csak ott, a hol véletlenül vagy egy-egy kitünő szolgabíró, vagy alispán működik, míg azonban itt i. kérdéses, vajjon a közigazgatás nem tanúsít-e ellenséges indulatot a külföldi vállalat, vagy egyáltalán az ipar iránt. Tudunk eseteket, midőn a már megkezdett vállalatot azért kellett abban hagyni, mert a megye nem akart a gyárnak utat engedélyezni, vagy legalább oly huza-vona st kezdett, hogy a vállalkozó beleunt.

Különösen három ok miatt. Először azért, mert közlekedési eszközeink rosszak. Vasutunk van ugyan elég, több, mint mennyit az ország jelen gazdasági viszonyai mellett megbir, azért van akkora defecitünk vasuti kormányzásunkban, melyet egyébiránt Baross erélyes keze lehetőleg kisebbre szorít. De nagyon hátra vagyunk a szekérrutak dolgában, pedig ezek ép oly fontos tényezők az iparnál, mint amazok.

Második ok a közigazgatás és igazságszolgáltatás hiányossága. — A külföldi vállalkozó e tekintetben nyugoti fogalmakhoz van szokva: erélyes és igazságos közigazgatáshoz, gyors igaz-

Hát az igazságszolgáltatás? Igaz, hogy Angolországnak is rossz és hozzá drága az igazságszolgáltatása, olyan hiányos a melyhez fogható civilizált államokban alig fordul elő. — De nem szabad feledni, hogy bizonyos ügyekben s ép a kereskedelem és iparezzikket érintő ügyekben az igazságszolgáltatás levétközi a századoktól örökölt nehézségét, lassúságát, míg nálunk a legegyszerűbb sommáspér is éveken át húzódik.

De talán mindezen hátrányos tényezőknél károsabb az ipar fejlődésére azon szellem, mely a magyar társadalom erendő bűne, s mely legújabbban szokatlán mértékben kifejlődött: a munka és munka emberei lenézésének szelleme. Mikép tudna megszokni nálunk a külföldi vállalkozó, ki egészen más társadalmi fogalmakkal érkezik hozzánk? A ki azt hiszi és joggal hiszi — hogy a munka nemes és nemesítő, s nálunk azt tapasztalja, hogy az megalázó; aki hozzá szokott, hogy a társadalomban csak műveltségi határvonalak vannak, s nálunk a szétválasztó megyék egész tarka-barka parcelláit találja, melyek jobban feosztják társadalmunkat, mint

rekvés, mely mintegy legyőzi, átszellemesíti az anyagot s az eszményi magában keresi a befejezést, — valóban a legméltóbb kifejezése a keresztény vallás eszméjének. Mert dacára a csipkeszerűen bevégzett tömeges változatos körrajzának, a felfelé törekvő, nyúló nemes és átszellemesítő arányok, a keresztényen vallás tiszta erkölcsének barátságos, de komoly és rejtélyes zárkózottságát tüntetik fel. Eppen ezért e góthstílus joggal nevezhető a kereszténység művészetének. — Feltűnőse hatalmas szárnyacsapás és villámként ragad magához mindent és újja alakítja az építészetet. A góth stíly egy magába zárt tökéletes egész és aestheticus szepet képez. Határozottan uttörő lépést tesz a román boltzatok tovább fejlesztésében. Első lépése a téren a keresztborda megteremtése volt, melyek közé a bolt sivegek mintegy közbeszittettek. S ennek az első lépésnek szerkezeti okokból logikai következménye lön a második lépés t. i. a csucsívek behozatala. Csakh-már kitűnik aztán a csucsívek használatának kettős előnye t. i. alakjának a legkényesebb problémákhoz való simulékony természet; továbbá az a körülmény, hogy nyomás vonal sokkal meredekebb, mint a köríves boltzaté, tehát sokkal gyengébb falak alkalmazását is megengedi.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A debreczeni czepléd utcai ref. új templom.

— Müépítészeti szempontból. —
Közli: egy laikus.
(Folytatás.)
III.

A X-ik század végével, illetve körülbelül az 1000-ik esztendővel kezdve az ó keresztény építészeti a római formáktól mind határozottabban elütő tényezőket mutat fel, s innen kezdve nevé is megváltoztatja s a román építészeti modort képezi.

E román építészeti modor a római ó keresztény építészettől fejlődött, különböző, leginkább a germán népszellemnek megfelelő sajátosságok hozzákapcsolása által. Ez tehát nem más, mint fokozatos átalakítása s tovább fejlesztése az ó keresztény építészeti. Románmodornak nevezték el miként a római nyelvből leszármazott más nyelveket s románnak mondták pl. az olasz, francia s több nyelveket.

az örökölt szokások és erkölcsök a kereszténység követelményeivel. Es ezen harcz szoros összefüggésben volt az építészeti fejlődésével is.

A román építészeti kedvelt tempom — a lakja szintén a basilika volt, mely egy általános alak-typus — mintájára készült mindig több-kevesebb eltéréssel. Ezen román basilika már lényeges eltéréseket mutat szerkezetében az ó keresztény basilikával szemben; míg ez utóbbi rendszeren csak lapos mennyezettel bírt, addig a román basilika már meglehetősen fejlődött boltzói rendszert mutatott fel. A boltzozott basilikánál már alkalmazott bolt alak a kereszt bolt, mely két egymást merőlegesen átható dongaboltból keletkezett. — Megjegyzendő hogy a román építészeti még annyira nem biztos a keresztboltok használatában, hogy a négyzetes alaprajzú eltérő területeket is boltzozni tudná és így az alaprajz kiképzésében némileg megvan köve.

Miudazonáltal csak egy tekintést kell vetnünk a lapos fedett és boltzozott basilika benéjébe már is azonnal szemünkbe ötlök ez utóbbinak művészi előnye.

Az épület a maga egészében sokkal élénkebb ugy az oszlopok tagozása által, mint a féloszlopok, falpillek stb változatos gazdagsága következtében is. A pillérek, illetőleg oszlopok mintegy hálószerűen vannak összekötve s a néző szemé a boltzatok hálószerű változatos mozgása által az észpisig vezéreltetik, hol az oltárban mint az egész elrendezés legfontosabb tényezőjében nyugopontot talál a szem. A boltzozott basilika bizonyos nagyszerű; tekintélyesebb mint a lapos mennyezeti basilikáé, mely kissé mindig nyomottuak teztük.

A román basilika ablakai rendszeren kicsinyek és félkör alakú zárással bírnak Az egész berendezés belső részén alkalmazott kapuzatok egészen sajátlagos jelleggel bírnak, melyeknél szintén a félkör alakú ívet az uralkodó. Nevezetes továbbá az eddig szabaddon álló tornyoknak a templom testével szoros összeköttetésbe való hozatala, valamint a

sokkal gazdagabb és czélszerűbb építészeti tagozások és díszítések alkalmazása.

A basilika elrendezésének küönféle változatai mellett a román stílus a centrál építmenyt is felkarolja s az így szerkesztett építkezések leginkább byzanczi formákkal keverve több helyen igen szép kiképzésben fordulnak elő.

IV.

Ha szorosabban szemügyre vesszük a középkori viszonyokat, csakhamar meggyőződünk, hogy minden kedvező viszony hozzájárult a román építészeti modor fejlesztésének előmozdítására. A tektonikus fejlődés eme kedvező körülmények között hatalmasan emelkedett s csakhamar oly fokra jutott, hogy a XII században jelentkező góth építészeti modor, helyesebben csucsíves stíly általánososan elterjedt és oly hatalmasan uralkodott minden művészi alkotás felett, mint egy építészeti stíly sem az előtt. A középkori népszellem erős fellendülése, a polgárság szereplésének tárgulása, az egyes városok hatalmi polczra emelkedése mind összefüggésben voltak a csucsíves stíly elhatárolásával; s a jelenleg annál láthatóbb lesz, ha különösen tekintetbe vesszük, hogy mindezen elősorolt tényezők a kereszténység szellemével annyira összeváltak forrva, hogy azal mintegy önálló egészet képeztek. Es ebből világos, hogy csucsíves stíly kiválóan, mint egyházi stíly szerepelt.

A góth építészeti alajában szigoruan mennyiségutáni szerkesztése és számítások eredménye. Fejlődések magaslátán, éppen ezért egy oly következetesen s melyvel logikailag talán csak a classikus görög stíly szentélyépítészte versenyezhet, jöllehet ez utóbbi, szerkezeti tekintetekben messze hátra marad az előbbi megett.

A csucsíves építészeti a folytonos mozgás, nevedés és eltűnés rythmusa, melynek műtartalma épen szerkezeti organizmusában fekszik, mely természetesen mindig magával hozza az aestheticai benyomás teljességét. A csucsíves stíly műveinél a felfelé való tö-

Ezen előnyök mellett még különösen a boltzói technika tökéletesége lép előtérbe. Es valóban bámulatos, amit ezen a téren elért. —

A XIII század első évtizedében már 6—8, sőt 10 osztái boltzatokat találunk, melyek részben a díszítési ösztön, de részben szerkezeti követelmények kifolyásai voltak. Az oszlopok által hordott haránt és hosszívek az átlós keresztbordaikkal együtt mintegy — vázt — állványt képeztek, melybe aztán a három szegletes bolt sivegek mint kitöltő rész csak csekély vastagsággal közbe szittettek. E módon aztán égszólóval eltűnik a boltzós tömeg, mert a nyomás és feszítés csak a váz részekre valamint azoknak támaszkodó pontjaira, a pillérekre illetőleg oszlopokra működik s ebből világosan kö-

a telekkönyv parcella vonalai a föld-birtokot.

Az igazságszolgáltatás és közgazgatás bajain még csak lehet idővel, jó akarattal, erélyes kézzel segíteni. És nem csak lehet, hanem kell is, ha egyáltalán haladni, sőt megélni akarunk. De ki segít a társadalmi mizériákon? Ki tudja átalakítani a társadalom gondolkodását? Az uraskodás gögös szellemét, ki tudja átalakítani a munkát és munkást megbeesülő szellemé?

Bizonyára csak az idő és a beletörődés. A magyar társadalom be fogja látni, hogy egész gondolkodásának át kell alakulnia; be fogja, mert be kell látnia, kényszeríteni fogják a megváltozott létvizonyok. Sőt már is észlelhetők a javulás, és egy küszöbön álló átalakulás jelei. A külföldi vállalkozók észre fogják venni e jeleket, ha az eddigi sajnos tapasztalatokat feledve, új kísérleteket tesznek. Ösztönként kívánjuk, hogy tegyenek.

Hajdúvármegye Julius hóban

— A közigazgatási bizottság üléséből. —

Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta havi ülését a távollévő főispán helyett Rásó Gyula alispán elnöke alatt. A fellelvásott hivatalos jelentésekből a következőket emeljük ki:

I. A hispani jelentés.

A vármegye területén két rendbeli jelentésként mondható betűrekes tolvajlás eset fordult elő, egyéb tekintetben a közbiztonság megőrzésére nem lett. Tíz esetet 13 jelentetett be, nagyobb terjedelmű ezeknek egyike sem ültött. A hasznos házi állatok egészségi állapota meggyugtatóan mondható. Az ügyforgalom volt: a, közigazgatási 995 db; melyekből elintéztetett 847; b, közigazgatási bizottsági 302 darab; melyekből elintéztetett 224 darab.

II. A tisztifőorvos jelentése.

Julius hóban a csapadék mintegy 14mm volt. A hőmérséklet +15 és +36 °C között ingadozott; a közép hőmérséklet +23,94 °C volt. Az egészségi állapot javulóban volt s a június hónapéhoz képest fokozódott. A körnemtő hurutosra változott. Betegedések kevés számmal fordultak elő és pedig főképpen az emésztő szervek hurutos állapotai, ritkábban a légzőszervek hurutjai alakjában; a váltólázak a múlt évekhez képest valamivel szaporodtak. Heveny fertőző kórok közül hólyagos himió csak egyes szőrványos esetekben mutatkozott. A vörheny P. Ladányon esőként. B. Ujvárosban a nyári bélszékrekedés egy esete kifejezett cholera nostras tüneteit mutatta egy ondódi (debreczeni) tanjáról bevitt munkáson. Az elkülönítés és fertőtlenítés kellek történt. A halálozás kissé több volt a múlt havinál. Elhalt 332 egyén; esett ezer lakosra 2,68 és évi átlagban 32,16‰ halálozás. Ezen arány legrosszabb volt Bősörményben = 3,82‰; legjobb

vetkezik, hogy a falazatnak csak a fentebb említett részeit kellett massivan építeni míg a köztük lévő részek gyengébbek maradhattak.

(Folyt. köv.)

A bölcsész.

— Elbeszélés. —
Stobitzer H. tól.

Ford.: L a k y I m r e.

(Folytatás.)

— Nem engedhetem, hogy így bánjon velem, gondolá. Még kell bosszulni magamat. Magdát követte, ki egy asztalkához lépett, hol viz, s pohár állottak. Magda felemelte a palackot, s Bergen udvariasan tartotta előbe a poharat, s hízeltkedő hangon beszélt:

— Ezek a virágok ama boldog emlékü estéket juttatják eszembe, melyeket önökkel a kertben ketten élveztünk!

— Ezerménykü! — káromkodott Pál magában — ez aztán szép dolog.

— A kert ugyan kicsi, s nem valami szép, — sohajtott Magda.

— S nekem még is úgy tűnt fel, mint a paradicsom, s ön mint az anyála.

— No, akkor láttani családában szenvedett, — kacagott Magda, míg Róza zord pillantást vetett a bókora, Pál pedig, mint a lelánczolt eb, mely harapni szeretne, de lánczai leszorítják, csak halkán morgott.

— Ez is szép. — Oh, miú esték! — sohajtott Pál ismét.

— Igen, azok a szép esték! — viszhangzott Magda ajkain.

— Huh! azok az esték! ismételte Pál halkán, de epésen.

— A virágok illatoztak, — folytatta Bergen.

— A hazatérő méhek dongása hatott füleinkbe — — —

— Köröskörül költői nyugalom, csak a levelek közt játszott a szellő.

Nánáson = 1,21‰. Született pedig 499 gyermek élve, s így a szaporodás 167 főnyi.

III. A kir. mérnök jelentése.

A debreczeni csapadék ut építése a befejezéshez közeledik. A kaba-földes-sápi uton a múlt hó 6-án ismét 2060 folyó méter alapkövezés és 416½ két köbméteres kavicsrakás ideiglenesen átvetették. Ezen ut építése a múlt hóban esékely erővel folytattott. Közmunka váltásig ezimén befolyt 1113 ft, míg ellenben a régi közmunka váltásig a tözsből a vármegyei pénztáránál 621 ft 80 kr. Bősörmény és Nánás városok pénztáránál 827 ft 35 kr. leiratott.

IV. A kir. adófelügyelő jelentése.

Julius hóban egyenes adók címén befizettetett 26124 ft. 47½ kr.; a múlt év hasonló havához képest 9009 ft. 68½ krral kevesebb, hadmentességi díjak címén 114 ft; a múlt év hasonló havához képest 252 ft 37 krral kevesebb. A f. évi egész befizetési eredménye pedig a múlt év hasonló időszakával szemben az egyenes adóknál 30984 ft. 63 kr., a hadmentességi díjaknál pedig 1248 ft 47 kr. visszaesést mutat.

V. A tanfelügyelő jelentése.

Az iskolák a szünidő miatt zárva voltak.

A bizottság a tanfelügyelő előterjesztésére utasítja a város polgármesterét és a járási főszolgabírók útján a községi előjárókat a 6—12 éves és a 13—15 éves iskolakötelesek rendszeres iskolázatása iránt gondoskodásra, a hanyagul iskolázott szülők, gyámok és iparosok szigorú megbüntetésére; elrendelvéen egyszerűsind, hogy a hitfelekezeti iskolamulasztók szüleitől gyámjaitól bevezetett büntetés pénzeket felelősség és számadás terhe alatt az illető hitfelekezeti iskolaszékeknek, a mesternások gazdától bevett büntetés pénzek pedig H. Bősörményben, Nánáson és Szoboszlón kivételképen, amennyiben az ott lévő iparos tanoncok az ottani aló-foku iparos iskolában taníttatnak, az iparos iskola javára, — a megyei többi rend, tan, városokban és községekben pedig az ipariskolai központi pénztárba adandók be.

Fürdői levél.

Koritnicza, jul. 30. 1887.

Koritniczáról fürdői tudósítást alig lehet mással kezdeni mint időjárással, amely ezen egyik tanárunk által — hideg tótveremnek nevezett völgy katlanban oly változó mint egy széleslye völgy, ingatag és ledér. — Már néhány hét óta a júniusi fagyos napok után oly melegség van, mi ritkaság a fürdő év könyveiben, lévén a meleg átlagosan reggel 12 délelőtt 32 és este 15 R. fok — úgy hogy azt hinnék hogy az Alföld rováin vagyunk, ha az erdők azonos fenyő illata, a magas hegyek kanyargó utain nem hatná át idegeinket, s nem ösztönöznék feljebb feljebb a mag a s ba gyönyörködni — a közel és távol hegyek kéklő ormaiban.

Koritnicza teljes pompájában díszlő főúrája talán soha sem volt szebb, illatosabb mint az idén midőn a réteket a kasza pengéje még alig érintette, a kaszállás még csak most vévén kezdetét és így a völgyek, úgy

— A kert egyik zugából kis patak csobogása hangzott.

— Nem kevésé dallamosan hangzott át az utczákról a robogó kocsi morajja.

— Egy szerencsétlen hegedű művész felettünk játszta a scálát — a h e d e f g

— Ude azonos levegő hullámozott az utakon, a lugasokban.

— A gyárak kormos füstje felhőkben uszott az égen.

— Édes érzelmek a szívben — —

— Meleg tea a tálczán — —

— Oh, ezek égi órák voltak!

— Igen, csillogó esték.

— Huh, borzongott Pál, — ezek az esték kihoznak szoromból.

Bergen lopva Rózára tekintett s titkos örömet érzett következetesen keresztült vit játékán. A mint lopva Rózára tekintgetett, Magda kinyújtotta eléje a poharat s Pál Róza haragos arczán elmerülve a vizet a szőnyegre öntötte.

— Ah, menyire megjijeszt! kiáltott fel Magda.

Bergen zavartan mentegőzött.

— Ezer bocsánat! De hiszen nem is csuda, emlékei a boldog, a közel multnak elragadtak! Szívem szinte reszket a boldog gondolatoktól, s nem csuda, ha kezem is reszketni kezdett, s félre öntöttem a vizet.

Ambátor ennek nem is én vagyok az oka, kisasszony, hanem ön, a miért oly szép oly szeretetreméltó.

— Ön oly lekötözött udvariassággal tud mentegőzni, felelt Magda, hogy az ember kénytelen megbocsátani.

— Ön valószággal anygal! kiáltott fel az ifju, s megeskölta a lányka kezét.

— Gyönyörű! — dühöngött elfojtva Pál. — Csuda, hogy mindjárt a nyakába nem borul.

Ezzel haragosan az ablakhoz ment. Magda firkászve tekintett utána.

— Na, — gondolta igen megelégedve, a mérge hatni kezd.

Bergen a füléhez hajolt, s halkán suttogá:

mire a magas hegyi rónák virágszőnyeggel borítvák, a minden felől előcsörtető patakok andolító moraja, vidám összhanggal vegyül a természet szépségei közzé, a hegyek oldalaiból kilövellő viz sugarak üdítő italul kínálkoznak a mindég szomjazó sétálóknak — és mégis sajátságos, hogy annyi kellemes forrás közelébe daczára az a szialra kerülő ivó viz némelyik vendéglőben nem mindég tisztá, sőt némelykor bacillusokkal — teljes, mert a felszolgáló cselédség restel a forrásokhoz fáradni, hanem merit ott a holt közelebb éri — hosszú fa catornákon végig vonuló napsütötte vizet. Az orvos megnézi ugyan a konyhákban, hogy mit főznek de erre úgy látszik nem terjeszti ki figyelmét; általában a tisztaság és rend kevés figyelembe részesül.

Szóval a mit természet ingyen ad — mind kellemes és nagyszerű de gondolkodott is róla a hármás régenség (a ta Bulgária) hogy ezen természeti adomány egyike se maradjon adózatlanul. Mert az ivó és ásványvizek használatáért, mely utóbbiak ugyancsak lánczra és vasra vannak virve, na meg az éltető levegő élvezetért, ott van a gyógydíj fejében személyenként s rangkülönbség nélkül kiszabott 5 ft. Pedig nincs egy közös társalgó terem, a hol ismerkedés végett összejönne a közönség nincs egy újság, melyet szabadon olvashatna bárki ha csak a kávéháza nem megy; de itt meg kívánják, hogy ott reggelizzék vagy feketét igyék ha már otthon a lakásán, vagy rendes étkező helyén el is végezte azt mert különben nem kap újságot. A meglehetősen közepeszerű cigányzenekar gyéren osztott női társulatáért fejenként 4 ft adót kell fizetni de ez mind hagyján, hanem legérdekesebb az, a mi úgy hiszemunicum a maga nemében — hogy itt a vizet t. i. a hideg fürdő vizet is orvosi receptre kénytelen a közönség venni — kálas meleg fürdőt vehet bárki akár száz fokot, a mint tetszik — de hideg viz fürdő az már más; — ebből nagy veszedelem származnék ha valaki maga fejtől egy fé fürdőt vagy egy zahanyt vagy egy ledörzsolést akarva venni. El kell tehát menni az orvoshoz s ez az egytől százig és tovább kisé megforgatva rendel ugyan azon modoru fürdőt — mert hiszen a földalatti deszka ketreczben a legkedveztebb módon berendezett, minden kényelmet nélkülöző hideg vizgyógyintézetnek kereszttel helyiségben, — nem is igen lehet válogatni a vizkura magabb műveleteiben. Kivált mikor 50—60 ember két szál tót legény fáradt karjainak ellátására van utalva, — a kiknek egyike még e mellett borbély és fodrás is s talán a másik is úz valami mellékgoglalkozást. Rendel tehát az orvos nem kevesebb mint egy heti fürdőt az embernek, akár egészséges akár beteg habár amannak telfrisítésül, s tisztaság tekintetéből nem is volna szükséges több, mint egy fürdőre; de itt kénytelen legkevesebb hétszer fürödni — s ezt a következő hétre átvinni nem szabad — vagy pedig felhasználatlanul eldobni a 4 ft egy heti viz takarát. — Szóval ha valaki legalább egyszer megakar fürödni hideg vízben, kénytelen receptért menni s így azt habár más különben egészséges is a vendég, ki nem kerülhetvén, megvan az orvosnak a jog czime a tiszteletdíj követeléséhez, melyet a fürdői rendszabály a fürdő közönség tetszésére biz ugyan, de legtöbbször az orvos, az illető egyéniségéhez

— Szeropét igen pompásan játsza. — Részemre ugyan nem hatós, — felelt ugyan oly hangon Bergen, s egy pillantást vetett a haragvó Rózára. Különböz nem is csoda ha szerepemet jól játszom, ez önnel szemben igen könnyen megy. Magda megfenyegette az újjával: — Pszt. Sok lesz a jóból, hogy akkor is játszik, mikor nincs közönségünk. Ez nem szükséges. — Igen boldog lennék, ha a látszat valóra változna. — Ne engedje magát elragadtatni, — figyelmeztette komoly képpel Magda. Gondoljon Rózára. — Ó már hallani sem akar rólam. — Eh, az a lányos szeszély. Oly okos férfi, mint ön, hogy tud ezen kétségbeesni. Tavaszí felleg az. Halkan tovább suttogtak. Egyes hangok megütötték Pál fülét, ki feléjük fordítá tekintetét. Alig pillantotta meg őket összedugott fejekkel, a mérge újra elfutotta. — Ezer menykü! ez már mégis csak sok. — Ezzel gyorsan feléjük sietett, de alig lépett bárnát, hirtelen megállott, s kezével elsímitotta homlokáról a haragos ránczokat. — De — mit tartozik reám ez az egész dolog? Mit érdekel az engem semmit, egyáltalában semmit. S mintha ezzel megnyugtatta volna magát, újra visszatért az ablakhoz. — Ah, azok az esték, kezdte újból Bergen, ki észrevette Pál lépteit. Pál haragosan csattantott nyelvvel: — Megint azok az esték! — Elmultak! — sohajtott mélyen és fájdalmasan Magda. — Ó, hogy elmultak! szomorkodott Bergen. — No, hála istennek, csakhogy elmultak már valahára? gondolta Pál. — Es soha sem térnek többé vissza, folytatta Bergen. — Ne is adja az isten, — kívánta Pál magában.

— Soha? — Kérdé Magda. — Ön reméli — ? — Nos, igen. Miért ne térnének vissza a következő évben? — Ó, — ez a reménység boldoggá tesz. Vajha jönne már a jövő nyár!! — És ábrándos estéi a kis kertben! — Mikor a szellők suttognak, s reszketnek a falevelek! — Ott, a szomorú vizesés mellett. — A dallamos kocsirobajban. — Kék ég alatt — — —! Sűrű füstfelhők közt. — Édes érzésekkel a szívben — — ! — Édes teával a csészében, — Ismét oly kellemeseknek kell lenni az estéknek. — Igen, olyanok lesznek. Pál haragját és felháborodását egy szegény virágon töltötte ki, melynek szirmait az ablakból kihajolva szétosztá botjával, — Nem lehet bitartani, — monologizált ismét. — Itt ki kell hallgatnom, mint édeskednek egymásnak: — De — — — biztatta magát, — mit törődöm én velük? Tartozik-e reám, mit tesznek, mit beszélnek? Nem. Egyáltalában nem. — Es a kerti boldog esték után, — vette fel újból a fonalat Bergen. Daczára Pál erőltetett közönységének, e társalgás újra falingerte őt. — Szent isten, szabadíts meg ettől az estéktől, — esdekelt halkán. — Ha pedig nedves és hűvös lesz az est folytatva Pál, akkor majd a zeneterembe húzódnunk. — Mily jó lesz! — szolt Magda, s felsohajtott a szép idők emlékére. — A zeneteremben hangokba öntjük érzelmünket. Még pedig négy kézre! — Igen, négykézre. Ah, ez a szó oly boldog emlékeket költ fel bennem!

(Folyt. köv.)

— Utolsó nagy-hatvan utó sut kiépítését tevény aláírásai ived — Ez okból miú győződve e vas annak létesülését miután óhajtluk találkozunk ve nevével, ki társ lánál fogva m érdeklő vállalkozó mozdítani: — magukat emlé idő lejártára. — nyelmet nyujt tehát a midőn ről van szó, me jövő idegenek sárok látogató városi közérde ros előnyeit él városunk emek len. — A ré fogjuk. — Népes területén júliu ten született: (tétel) élve 10 f r. kath. (190 — leány — 4; i (tétel) élve 3 f szesen 18 fu, közül 3 halva. 9 fi, 8 nőnemű reformátusok. — Uj kö szabályrende nap mulva. A ügyminiszteri van látva, tőb l a tanács s nek lajdonosnak m ban mindenkit 1. §. A ház b tartása a házt tulajdonosok k tisztán tartan május 1-től ok ponként regg csoltatni, téle időben hamuv

Mulatságok hiány — az előnások rendezik csak meghívotta közönség részében bál — a mi nyíben a négyes 13 pár tánczolta. A csepütrágy kerülő serege itt közökat. Ma egy meg elsóvá gácsosal kénysze telére, míg maga apró gyermekeit kik meg viszonzó tapossák a karic papát és a Vén primadonna, a czol — másko saját tulajdon ordított a plaf közönséget — i ugyan — Miss I gytja fel léggö annyi ujjongó hogy fél Liptó iskolába járó. — rázta el betanút utazott tovább Kirándulások szegény — ilyen a távolabbik na a fürdő telepet ható Huszár és taposni melyek urak készítették melyet sem az a mostani regon tovább fejlesztés elől kezdjük, le vezet vadász pézért aludt te — mások lement átal készítő vízből képződő büzös felületén lélek vesztő — mások többnyire pisztráng után mellett.

Koritniczát dotta mind azon zai első rangu hivatvák; azont taláható kezdet illetve tulajdon s a j a t e r d e k zott törekvése, ellátás drágaság mind addig míg hely lekiütme — saját kára — képes vállalkozó a most évről év megkésztározód valem együtt az dég és minden

Debreczenből itt időznek jelenleg Dr. Scheer Benő ügyvéd nevével, Fazekas Sándor realiskolai igazgató, Széll János p. u. titkár, Bakos Antal és még egy pár iparos. Nők közül Koldáné, Boschettiné leányaival, G-bauerne.

— Utolsó nagy-hatvan utó sut kiépítését tevény aláírásai ived — Ez okból miú győződve e vas annak létesülését miután óhajtluk találkozunk ve nevével, ki társ lánál fogva m érdeklő vállalkozó mozdítani: — magukat emlé idő lejártára. — nyelmet nyujt tehát a midőn ről van szó, me jövő idegenek sárok látogató városi közérde ros előnyeit él városunk emek len. — A ré fogjuk. — Népes területén júliu ten született: (tétel) élve 10 f r. kath. (190 — leány — 4; i (tétel) élve 3 f szesen 18 fu, közül 3 halva. 9 fi, 8 nőnemű reformátusok.

— Uj kö szabályrende nap mulva. A ügyminiszteri van látva, tőb l a tanács s nek lajdonosnak m ban mindenkit 1. §. A ház b tartása a házt tulajdonosok k tisztán tartan május 1-től ok ponként regg csoltatni, téle időben hamuv

— Uj kö szabályrende nap mulva. A ügyminiszteri van látva, tőb l a tanács s nek lajdonosnak m ban mindenkit 1. §. A ház b tartása a házt tulajdonosok k tisztán tartan május 1-től ok ponként regg csoltatni, téle időben hamuv

— Uj kö szabályrende nap mulva. A ügyminiszteri van látva, tőb l a tanács s nek lajdonosnak m ban mindenkit 1. §. A ház b tartása a házt tulajdonosok k tisztán tartan május 1-től ok ponként regg csoltatni, téle időben hamuv

— Uj kö szabályrende nap mulva. A ügyminiszteri van látva, tőb l a tanács s nek lajdonosnak m ban mindenkit 1. §. A ház b tartása a házt tulajdonosok k tisztán tartan május 1-től ok ponként regg csoltatni, téle időben hamuv

— Uj kö szabályrende nap mulva. A ügyminiszteri van látva, tőb l a tanács s nek lajdonosnak m ban mindenkit 1. §. A ház b tartása a házt tulajdonosok k tisztán tartan május 1-től ok ponként regg csoltatni, téle időben hamuv

— Uj kö szabályrende nap mulva. A ügyminiszteri van látva, tőb l a tanács s nek lajdonosnak m ban mindenkit 1. §. A ház b tartása a házt tulajdonosok k tisztán tartan május 1-től ok ponként regg csoltatni, téle időben hamuv

— Uj kö szabályrende nap mulva. A ügyminiszteri van látva, tőb l a tanács s nek lajdonosnak m ban mindenkit 1. §. A ház b tartása a házt tulajdonosok k tisztán tartan május 1-től ok ponként regg csoltatni, téle időben hamuv

— Uj kö szabályrende nap mulva. A ügyminiszteri van látva, tőb l a tanács s nek lajdonosnak m ban mindenkit 1. §. A ház b tartása a házt tulajdonosok k tisztán tartan május 1-től ok ponként regg csoltatni, téle időben hamuv

— Uj kö szabályrende nap mulva. A ügyminiszteri van látva, tőb l a tanács s nek lajdonosnak m ban mindenkit 1. §. A ház b tartása a házt tulajdonosok k tisztán tartan május 1-től ok ponként regg csoltatni, téle időben hamuv

— Uj kö szabályrende nap mulva. A ügyminiszteri van látva, tőb l a tanács s nek lajdonosnak m ban mindenkit 1. §. A ház b tartása a házt tulajdonosok k tisztán tartan május 1-től ok ponként regg csoltatni, téle időben hamuv

— Uj kö szabályrende nap mulva. A ügyminiszteri van látva, tőb l a tanács s nek lajdonosnak m ban mindenkit 1. §. A ház b tartása a házt tulajdonosok k tisztán tartan május 1-től ok ponként regg csoltatni, téle időben hamuv

(Folyt. köv.)

Mulatságok és látványosságokban nincs hiány — az előbbi ugyan főként a magánok rendezik magoknak zárt körrel, hova csak meghívottak juthatnak; de a nagy közönség részére is rendeztetett egy Annabál — a mi nem igen sikerült, a menyegyerben a négyest valami 8 pár, a többi alig 13 pár tánczolta.

A cseppirágó és vándorkomédiások dologkerülő serege itt is felkeresi a jószívű adakozókat. Ma egy kecske tánczoltatót jelent meg első ványodott állatját virgácsal kényszerítve okos dolgok véghezvitelére, míg maga karcoskák hajlékonyított apró gyermekeit hajingálja a levegőben — a kik meg viszonzásul óra hegyétől, hecsáig taposkák a karcosok porondon hanyat fekvő papát és a Venusnak éppen nem mondható primadonna, a feleség, tojások közt tánczolt — máskor egy hasbeszélő király saját tulajdon nyelvvel öt féle nyelven ordított a pafond felé s riasztja szét a közönséget — ismét egy léghajós — nem ugyan — Miss Leona Darét utánozva bocsátgatja fel léggömbjeit — melynek látására annyi újjongó gyermekesereg gyűlt egybe hogy fél Liptó vármegyében alig van több iskolába járó. — Ma híres Boka Samuunk cifra táta el betanult rudas darabjait s azután utazott tovább rendre a többi fordókra.

Kirándulások dolgában Koritnicza nagyon szegény — ilyen pontok közelben nincsenek, a távolabbiak nagyon költségesek — így hát a fürdő telepet — környező, s egyedül járható Huszár és Hajós utakat kell naponta taposni melyeket hasonnevű áldozatkész urak készítették, — annak idejében de a melyet sem az előbbi részvénytársaság, sem a mostani regensek — nem bírtak azóta tovább fejleszteni. Ha meg unjuk a taposást, elől kezdjük, legfeljebb lemegyünk az ugynevezett vadász lakhoz, hol legalább olcsó pénzért aludt tejet, mézet, vajot lehet kapni, — mások lemennek a Revucza folyón a kincstár a tal készített szilip által felgött patak vizéből képződött tóra s annak meglehetősen büzös felületén csonokáznak az ottani három lélek vesztőre — óránként 10 krét, — míg mások többnyire sikertelenül hányják horgaikat pisztráng után ugyancsak busás taksa fizetés mellett.

Koritniczát a természet bőven meg áldotta mind azon kellékekkel, melyek azt hazai első rangú fürdő helyeink közé emelni hivatják; azonban a minden lépten nyomon található kezdetlegesség, a vállalkozókunk illetve tulajdonosokunk, — egyedül csak s a j a t é r d e k ö k e elmozdítására irányzott törekvése, a hallatlan szoba árak s az ellátás drágasága emelkedését gátolni fogják mind addig míg — ezen megbeosulhatatlan hely lelkülm retes s a szenvedő emberiségért — saját kára nélkül is — áldozni kész és képes vállalkozók kezébe nem kerül; a midőn a most évről évre apadó létszám bizonyára megkészenedő fog; mi hogy ugy legyen, velem együtt azt hiszem minden fürdő vendég és minden jó hazafi szívesen kívánja.

Napi hírek.

Utolsó nap a holnapi arra, hogy a nagy-hatva utca-barom vásártéri közúti vasut kiépítését tervezők által kibocsátott részvény aláírási iven részvényesnek aláírhasunk. — Ez okból miután ma is erősen megvagyunk gyöngyözve e vasut szükségességéről és miután annak létesülését melegen óhajtuk és végül miután óhajtuk, hogy a részvényesek között találkozzunk városunk minden oly polgárának nevével, ki társadalmi, vagyoni s polgári állásánál fogva mintegy kötelezve van a közérdekű vállalatot tehetsége szerint előmozdítani: — hivatva érezzük k magunkat emlékeztetni olvasóinkat a határidő lejártára. — Debreczen városa sok kényelmet nyújt a város lakosainak, — most tehát a midőn egy oly közérdekű intézményről van szó, mely a polgárok s az ide bejövő idegenek kényelmére is szolgálva, a városok látogatottságának emelése által főleg városi közérdeket képez — kell hogy a város elönyeit élvezők szintén közreműködjenek városunk emelésén, vásártéri látogatottságát tételén. — A részvényesek névsorát közölni fogjuk.

Népesedés. Debreczen sz. kir. város területén július 31-től aug 6-ig terjedő héten született: ev. ref. (85—882 anyakönyvi tétel) élve 10 fiú, 15 leány, halva 3 fiú = 28; r. kath. (190—202 a k. tétel) élve 2 fiú, 2 leány = 4; izraelita (87—91 anyakönyvi tétel) élve 3 fiú, 2 leány = 5; született összesen 18 fiú, 19 leány = 37 gyermek, ezek közül 3 halva. Meghalt ugyanezen idő alatt 9 fiú, 8 nőnemű, együtt 17 egyén; miad ev. reformátusok.

Uj közegészségi és köztisztasági szabályrendelet lép életbe városunkban 30 nap mulva. A szabályrendelet, mely belügyminiszeri jóváhagyási záradékkal már el van látva, több ezer példányban kinyomtatva tanács s néhány nap mulva minden háztulajdonosnak megküldi. Nevezetesebb s általában mindenki érdeklő pontjai a következők: 1. §. A ház belső és külső részeinek tisztántartása a háztulajdonost illeti. 2. §. A háztulajdonosok kötelesek a házaik előtti járdát tisztán tartani, azt mindennap lesepertetni, majus 1-től október 15-ig száraz időben naponta reggel 7 óráig tiszta vízzel felfestetni, télen a havat letakarítani, ónas időben hamuval, homokkal, vagy fűrészporrall

behintetni. 3. §. A háztulajdonosok kötelesek a hatóság által elrendelt fertőztelenítéseket teljesíteni. 5. §. Minden háztulajdonos köteles udvarán a szemet és trágya ideiglenes elhelyezésére szolgáló szeméttartót csináltatni. 8. §. Minden háztulajdonos köteles az udvarában levő árnyékszékeket megtelősük után azonnal, azok pedig, kiknek ürszékeik az utcárai fedett csatornával összeköttetésben levő oldal csatornával ellátva nincsenek, minden évben legalább kétszer, u. m. márczius és október hónapok végéig — és pedig kizárólag csak a várossal szerződési viszonyban álló vállalkozóval kitisztíttatni s az ezért járó szabályszerű díjat azonnal kifizetni. 10. §. Köteles minden háztulajdonos a szükségnek megfelelő árnyékszéket csináltatni; 15 §. A város területén sertes tartás és hízalás tilos; megengedtetik azonban, hogy házi szükségletre minden egyes belvárosi telken 6—6 db, külvárosi telken 4—4 dr. sertes hízalathassék, az e tekintetben megkívántó közegészségi szabályok megtartása mellett. 17. §. Az utcáknak, köztutaknak és köztereknek bármikénti bemocskolása tilos.

A debreczeni termény és áruaktár részvénytársaság szép sikerrel indította meg vállalatát. A közönség — mint az eddigi jelekből lehet következtetni — csakhamar megszokja ez új intézményt, melynek életre valósságát, jétékony befolyását egy a termelők mint a kereskedelem érdekeire rövid idő alatt azok is belátják és elismerik, kik eddig és még most is bizonyos idegenkedéssel és elfogultsággal vannak iránta. Alig mult egy hete, hogy a közel százezer métermázsza termény és áru befogadására felszerelt épületek átadták a használatnak: — máris tetemes mennyiségre megy a beraktározott anyag s még több ezer métermázsát képvisel az, a mit helybeli és vidéki mezőgazdák beraktározás végett előre bejelentettek. Egy helybeli nagy termény kereskedő egy 8—10 ezer métermázsza gabona elhelyezésére elegendő szakaszt béret ki. A részvénytársaság alapítói tehát egészséges eszméit vezéreltettek magoktat, midőn e vállalatot létre hozták, melylyel nagy szolgáltatott tettek a városnak és vidékének.

A nagyvásár tegnap vette kezdetét a bőrvásárral. Ugy helyből, mint távoli vidékekről is igen sok eladó jelent meg, a meny nyit már rég lehetett nálunk látni. Hanem a vevő kevés volt s így ez az elővásár kevésse sikerültnek mondható.

Felülírtetés. A debreczeni iparoskör f. évi július hó 31-én tartott nyári tanácsüvegán felülírtettek: Hajdú és Vilmos bérlők 10 frtot; Szakszó Résző praepost és Horvát János építész 5—5 frtot, Szepessy Gusztáv 4 frtot, Szikszay Lajos 3 frtot, Borsányi Viktor, Veréb Lajos, Stiber János Malatinszky Ferencz Koncz Elek és Serli Ede 2—2 frtot, Huber József, Lőrincsek László, Boczkó Sámuel, Fábian Lajos Mór, Urbányi Ferencz, Pukovits József, — K a i n r á t h A n t a l, Erdely István nyomdász, Székely János, Harsányi István, Tasnádi István, Megeyessy Gábor, Fazekas Józsefné, Móritz Bertalan, Czabán Dániel, Riesz Henrik, Bot Mária és özv. Daróczy Andrásné 1—1 forintot; Tarbay József és Báthory Gébor 50—50 kr. Fogadják a nemes szívi adakozók áldozatkészségükért az iparoskör hálás köszönetét H u b e r József pénztárnok, V e r é b Lajos ellenőr.

Vetőmagvizsgáló állomás. A d e b r e c z e n i gazdasági tanintézetben vetőmag vizsgáló állomás van létesítve ez idő szerint Dr Müller ottó vezetés alatt. Ez állomás czéjja, a magkereskedést ellenőrizni s ez általa gazdák, erdeszek és kertészek érdekeit e téren előforduló hamisítások és visszaélések ellen megvédeni. A gazdák által bármely vidékről beküldött magvakat, egészen ingyen vizsgálják meg s hiteles okiratban mutatják ki a vetőmag tisztaságának minőségét, azonosságát, csirázó képességét s egyéb tulajdonságait. Kereskedők árnyékai, valamint erdeszek s kertészek magvak, meghatározott esékély díjért vizsgáltatnak. E szakhoz tartozó állomás czéjje, az állomás döntő erejű véleményeket s bizonyítványokat állít ki. Ezen ként pedig működéséről jelentést tesz közzé. Az állomás czéje: „Allami vetőmag vizsgáló állomás Debreczenben”, mely czímmel adandók postára bérmentve, a küldemények.

Zene. Ma este az „Európa” kávéház udvarhelyiségében, mely kezd intelligentiánk kedvenc találkozó helyévé válni. Rácz Károly zenekara zene-estélyt tart. Ajánljuk a szórakozni vágyók figyelmébe ezen városunk legszebb fekvésű kerti helyiségét.

A majolika festészet első tanfolyama, melyet egy tehetséges fiatal majolika festő, T e s z á r F e r e n c z nyitott városunkban, már véget ért. A növendékek munkái honapról fogva láthatók lesznek Beke Lászlónak a kistemplombazár épületben levő üzlete kirakatában. A különféle majolika edények egyes kivitelű díszítményei mellett a megtekintésre és nagyon alkalmasak arra, hogy tőlük kedvet kapjanak a majolika festészet megtanulására mindazok, kiknek idejük van arra és kellemes szórakozás után vágyódnak. T e s z á r F e r e n c z most új, két hétre terjedő tanfolyamot nyit, melyre már csütörtökön fogva lehet jelentkezni egész hétfőig a Hártingné-féle nevelő intézetben (Batthány utcán). A tanítási díj igen méltányos.

Letartóztatott álgróf. Nagyváradon szombat este egy tisztességes külsejű egyént tartóztattak le, a ki magát Bethlen István grófnak adta ki. E hónap első napjai-

ban érkezett Nagyváradra s a vasuton szabadjegyvel utazott, a mely gr. Bethlen István nevére volt kiállítva. Egy kis koromába szállt és itt egyre csinálta az adósságokat. A koromsáros gyanusnak találta a „gróft” és furosa vendégéről értesítette a rendőrséget, honnan egyjőzost köldtek ki, hogy kilitének igazolására felhívja. Az illető kénytelen volt beismerni, hogy ő nem Bethlen István gróf, hanem csak — az asztalinaasa. Neve Karácsosy Miklós. A vasúti jegyről azt mondta, hogy gazdájától kapta. Az álgróft letartóztatták és Bethlen István gróftól táviratilag kértek felvilágosítást.

A debreczeni kereskedelmi akadémia szervezetének rövid kivonatát lapunk ma számához mellékelve veszik olvasóink. Ajánljuk a jeles tanítéletet az érdekeltek szülőik becses figyelmébe.

A Mezey Opacum társulatnál a Herneid testvérek, kik nagy tetszéssel játszottak közönségünk előtt csak ma és holnap játszanak mivel azután megválnak a társulattól. Helyökbe jön az előnyösen ismert Sami Neuman, híres komikus és mimikus.

Lövészet. 1887, augusztus 7-én tartott lövészet eredménye. Díjat nyertek: legjobb mély lövéssel Dr. Bruttman 1 db. 2 frtos tallért; legjobb körilövésessel Westler István 1 db. 1 frtos tallért.

A 2-dik huszárezred új hadapródjai. A m. központi honvéd lovasiskolában a f. évi július hó folyamán megtartott vizsgák alapján a m. kir. 2-dik honvéd huszárezred szabadságot állományában aug. hó 1-től számított raugfal hadapródokká kinevezettek: báró Fajerváry Imre, 3 ik századbeli czim. tizedes, báró Mansberg Ernő 4-ik századbeli czim. tizedes. A hadapródokká kinevezettek között van városunk első aljegyzője s tiszteletbeli tanácsnok B é s z l e r L a j o s ur is ki a 9 huszárezred 2. századába van beosztva eddig őrmester volt.

A nagy-kallói magyar királyi állami főreáliskolánál megüült tanszékre, melylyel a német nyelv s irodalom tanítása mint fő és első sorban a magyar nyelv vagy más tantárgy előadása mint mellékeltárgy és 1200 frt évi fizetés 200 frt készpénz s a szabályszerű 100 frt ötéves pótlék van összekötve, pályázaat hirdettek.

Ingatlonok forgalma, a debreczeni kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál folyó évi jul. 30-tól aug. 6-ig. Bör Sándor veszi Bör Juliánna és társai ujkereti szőlőjét 320 frtért. — Tatár Sándor veszi Juhász Mária házat 1125 frtért. — Kovács Gyula veszi Duka István és neje Tóth Juliánna ujosztásu szántóföldjét 9000 frtért. — Özv. Farkas Istvánné Orosz Antónia veszi Szaboda Lőrincz házat utána váo földével 10,000 frtért. — P. Kovács István és neje Nyilas Eszter veszik özv. Kovács Pálné Tóth Zsuzsanna házat és földét 2625 frtért.

Biharmegyei hírek. Nagyvárad új püspöke Schlauch Lőrincz dr. e hó 23-án foglalja el a széket. A bapgtatási ünnepre egyházi körökben már erősen készülnek. — H u s z o n k é t f i a t a l t a n i t ó n k e r ü l t ki csütörtökön a városi Orsolya-zárdában levő tanító képezdebből. E 22 fiatal leány most tette le a tankepesítő-vizsgálatot. — S z l á v y O l i v é r orsz. gyűlési képviselő ur egy Czécskén létesítendő iskola javára nagyobb összeget adományozott s gyűjtött. — Nagyvárad és Biharmegye egyen szép számú tüzöltő által lesz képviselve a Fiumében tartandó országos tüzöltő kongresszuson, amely e hó 20-án veszi kezdetét. Nagyváradról a jelentkezett tüzöltők száma 28, Bihar Diószegről 8, Beányesből szintén 8 Berettyó-Ujfaluból 10, D-rséséről 6, Ermi-hályfalváról 2, Szalontáról 12, Tenkéről pedig 5 Biharmegyeből és Nagyváradról tehát összesen hetvenkilenc tüzöltő utazik a tenger felé. A nagyváradai színtársulat váltakozó szerencsével folytatja előadásait. A színikör sokszor félig sínes magtelve, vannak azonban esték telt házzal. — R é s z e g e s m e n y k ö. Gróf Rikárd viresoió i birtokos a napokban két barátjával a kuglizóban ült, előtök borus palack s poharak, hirtelen lecsapott a villám s mire a három férfi magához tért a meglepetéstől s erősitől kocintani akart, két pohár eltűnt az asztalról. — M i n t a „S z a b a d s á g” írja a magyar kereskedő ifjak jövő évi országos kongresszusa a legnagyobb valószínűség szerint Nagyváradon tartatik meg. — B i h a r k ö z s é g e b e n a központi főszolgabíró buzgó kodása folytán kisdudóvoda létesül. Minden előzetes intézkedés megvan téve úgy, hogy az ügyet bef-jeztettek tekinthetni.

A közönség köréből.

Ajánlva a városi főmérnök ur figyelmébe — A Széchenyi utcán új boczakó burkolatot készítenek s az ut két oldalán a kistemplomnál kezdődő végig balommal emelkednek kisebb nagyobb kocsomók, nem kis akadályára az ezen utcán rendes körülmények között és élénk forgalomnak. Kiváncsiak vagyunk tudni, hogy a mérnöki hivatal a tegnapi nappal megkezdődött országos vásár tartására mostani helyükön fogja-e hagyni a közhalmazokat, melyek miatt főként majd a jövővasárnap és hétfőn csaknem lehetetlen lesz a kocsi közlekedés. Még van idő a felháyt kórákakat más helyre elszállíttatni és az utcát egészen szabaddá tenni. Használja föl erre ezt a rövid időt a tekintetes mérnöki

hivatal; hogy minden vasár alatti kellemetlenségnek és zavarnak eleje vétessek.

Több Széchenyi utcai lakos.

Legujabb.

A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai.

BUDAPEST, augusztus 9. **Ő felsége a király Coburg Nándor herceg honvéd huszár főhadnagynak megengedte, hogy a magyar honvédség kötelékéből kiléphessen.** — Ugy szintén Dobner Géza honvédszázadosnak is, kitudvalevőleg Coburg Nándor herceghadsegédülvevtt magamellé.

BÉCS, augusztus 9. Coburg Nándor herceg tegnap a külügyminisztériumban hosszasan értekezett Kálnoky miniszterrel.

BÉCS, augusztus 9. **Bármely titokban tartású Coburg Bálgáriába való menetelét, mindamellett is mindenfelé arról beszélnek, hogy a herceg ma délután elfog utazni Bulgáriába.** (Ha e hír valóban bizonyul, ugy a közel jövőben jövőben nagy fontosságu politikai eseményeknek nézhetünk elébe. Szerk.)

COBURG herceg kisérétének elutazása.

Lapunk zártakor vesztülk a következő táviratot.

B é c s, aug. 9 (Feladatott d. u. 1 óraker). **NACSEVICS miniszter, LAABA őrnagy és COBURG FERDINAND szolgaszemélyzete ma Bulgáriába utaztak.**

A budapesti gabonatózsdéről.

Aug. 8.

Buza ma jobbára csak egyes kocsi szállítmányokban kintatott. A vételkedv ugyan mérsékelt volt, de azért az irányzat kissé kedvezőbb jeleget öltött, még pedig olyformán, hogy további árcsökkenés nem következett be. Mintegy 12000 mmsza teljes mult heti zárlati áron került forgalomba. R o z s c s ü n d e n, az áruk gyöngén tartott magukat. T a k a r m á n y r a p a a g y ö n g e hozatal daczára 10 krral olcsóbbodott. Z a b b a n csekély volt a forgalom, lanyha. T e n g e r i nyugodt és változatlan.

A határidők szilárdabban indultak s az árak emelkedtek. A déli tözsdén nem állott be változás. Eladatott: buza tavaszra 7.30—7.39 frton, buza őszre 6.77—6.88 frton, tengeri máj.—jun.-ra 5.38—5.46 frton, zab tavaszra 5.73—5.76 frton, zab őszre 5.33—5.38 frton.

A határidők hivatalos jegyzése: Buza tavaszra 7.35—7.37 frton, buza őszre 6.85—6.87 frton, tengeri május—jun.-ra 5.44—5.46 frton, zab tavaszra 5.74—5.76 frton, zab őszre 5.36—5.38 frton, káposztarepcze aug.—sept.-re 11¹/₂—11¹/₂ forinton.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos Vértési Arnold.

Főmunkatárs: Kerezag Vilmos.

Orvosi tekintélyek által
vessé, hogyadara, köszvény és hólyag bántalmak ellen, továbbá a legz és emésztési szervek hurutos bántalmainál rendelve

Salvator

— égyényes vasmentes savanyúvíz —
szénasavdús, lithium tartalmú forrás
Borral használva igen kellemes üdítő italt szolgáltat.
Kapható aszanyvíz-kereskedésekben s legjobb gyógyszerboltban
A Salvator-forrás igazgatósága Eperlesben.

Kereskedelmi akadémia

DEBRECZENBEN.

Államsegélyvel áll fenn. Áll 3 évfolyamból.

Végzett hallgatók az egyévi önkéntes katonai szolgálat kedvezményében részesülnek s azonnal alkalmazást nyernek bel- és külföldi nagyházaknál, pénzbiztosító intézeteknél, gyárakban stb.

Az 1887—88-ik évi tanfolyam szeptember 1-én nyílik meg. — Értesítőkkel ingyen szolgál

Az igazgatóság.

Czigarettázóknak.

A „Braunstein Frères” gyára (Paris 65 Boulevard Exelmann) által készített cigaretta-papír az ide mellényomatott gyári jeggyel

az osztrák-magyar birodalom legelső tudományos tekintélyei által is összehasonlító vegyelemzés alapján, mint tökéletesen mentes minden az egészségnek ártalmas anyagtól és a létezők között a legkényesebb és legkitűnőbb cigarettapapírnak ismert-tett el. Miután nálunk is azon meggyőződés terjed, hogy a cigarettajósága első sorban a papír minőségétől függ, annál kedveltebbé válik és minden

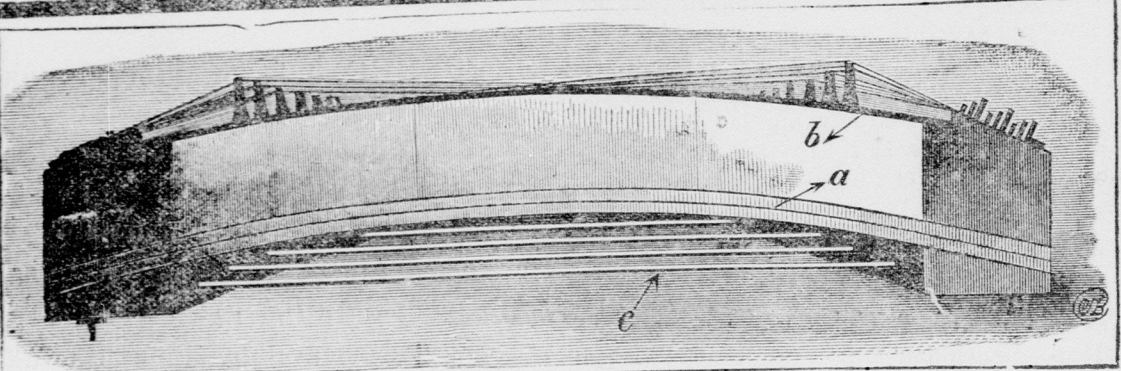
fogva a „Les dernieres Cartouches” papír mindig ilyenmő cikket árusítóknál kapható.

Valódi csak azon papír, melynek elijettje az ide mellényomatott rajzhoz hasonló és „BRAUNSTEIN FRÈRES” czéget visei.

Hogy az osztrák-magyarországi vevőt a gyár pontosan kiszolgálhassa keresked. törvényszéki legjegyzett czég alatt

„Braunstein Frères” gyári raktárt nyitott

BÉCSBEN. (II., Negerlegasse 8. sz. a.)

Centrális-Cymbalom.

Legújabb találmány. Ausztria Magyarországon szabadalmazva.

Azon előnyvel bír, hogy szekrénye és feneke a) valamint felső lapja b) domboru alakban van készítve, a cymbalom feneke alatt 5 vasrud c) van elhelyezve melyek a szekrény két oldalát tartják össze és csavarok által úgy mint a felső hurok feszíthetők meg, miáltal úgy a szekrény mint a feneke a repedéstől megóvatik, igen tartós hangot nyújt és így a centrális cymbalom úgy a hangban valamint a szerkezetben is minden eddigi alkalmazásban volt cymbalmot felülmul. — Legutányosabb áron kapható a feltalálónál

Appel Ignác
hangszerkészítő Budapest

Gróf Károlyi-utca 5. szám és magyar-utca sarkán 18. szám.
Prospectusok kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

822 szám
1887.

Hirdetmény.

Hajdúvármegye alispánja az 1887 évi augusztus hó 3-án kelt 5746 számú rendeletével a szovát-szoboszlói megyei uton Szovát községnél a Köselly patakon lévő hid újabb felépítését 810 frt 59 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálat fogana'osításának biztosítása czéljából az 1887 évi augusztus hó 22-dik napjának d. e. 10 órájára a Hajdúvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati verseny tárgyalás hirdettetik.

A versenyzői óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó az engedélyezett költség után számitandó, s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi banatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban napokint megtekintethetők.

Kelt Debreczen 1887 augusztus hó 4-én.

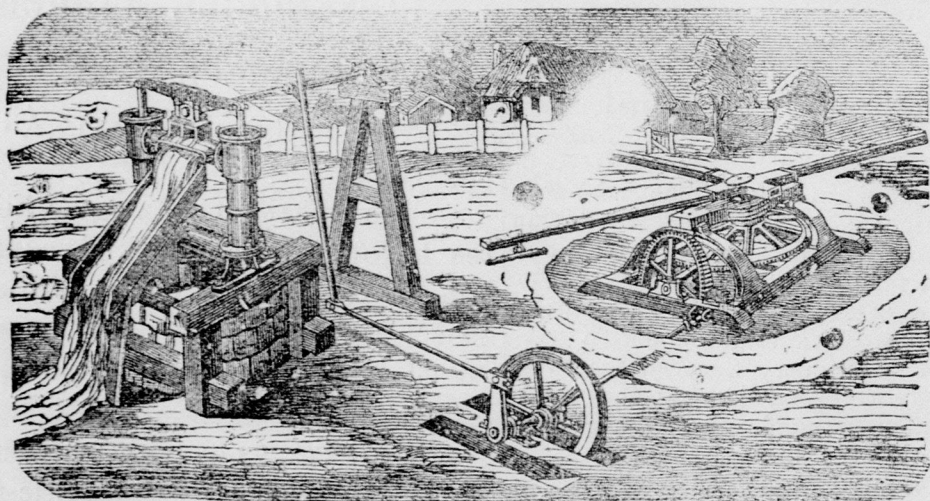
Hajdumegyei m. kir. államépítészeti hivatal.

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára harang és ércöntödéje

BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet
kutakban és mindennemű szivattyukban

Elvállal teljes vízvezetékek berendezését városok, földbirtokosok és magánzók részére, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK

felszerelésére

szagmentes ürszékek

felállítására s minden vízművi munka gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.

Legjobb aszfali- és üdítő-ital.

Hazánk legkedveltebb
savanyuvize

A MOHAI **ÁGNES** FORRÁS,

mely nemcsak a polgári körökben kedvelt, de utat tört magának a felsőbb és legfelsőbb körökben is.

Ó fensége

József főhcg. és ő felsége Milán szerb király

asztalán rendes italul szolgál.

Konstantinápolyban, Alexandriában, legközelebb Fiumében is épugymint hazánkban általánosan a kolera megbetegedés ellen praeservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszerárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos főraktár

ÉDESKÜTY L.

m. kir. és szerb kir. udvari ásványviz-szállítónál
BUDAPESTEN, Erzsébet-tér 7. sz.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Debreczenben kapható: André Károly, Benedek Árpád, Csanak József, Geréby Fülöp, Rikli József Zelmós, Szabó Zsigmond, Varga Lajos.

3437. tk.
1887.

III.

Árverési hirdetm. kivonat.

A h.-bösszörményi kir. járásbírótság mint telekkönyvi hatóság közhiré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajthatónak Stefán Mihály végrehajtást szenvedő elleni 12 frt 18 kr. inségi kölcsön tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében (a h.-bösszörményi kir. járásbírótság) területén lévő H.-bösszörmény városban és határában fekvő a h.-bösszörményi 3231 szíjtkönyvben A. alatt 3408 hrsz. 3384 népsorszámú udvar és házra, 600 forintban a 13081 hrsz. ingatlanok egyharmadrészére 87 frt 66% krban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi Október hó 13-ik napján d. e. 9 órakor alóli bíróság hivatali helyiségében megtartandó nyilvánó árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 60 ftot és 8 ft 77 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott, és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes érték.

papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a banatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt H.-Bösszörmény 1887. évi július hó 8. napján.

A h.-bösszörményi kir. járásbírótság mint telekkönyvi hatóság.

Deák
kir. aljárásbíró.

A lótenyésztés
emelésére alakult részvénytársaság

f. é. augusztus 15-én Debreczenben az országos lóvásár alkalmával

lódijazást rendez.

Ez alkalommal négy díj kocsilovaknak és négy díj háts lovaknak ki lesz osztva, mire az igen tisztelt lótenyésztők figyelmeztetnek.

Budapest, 1887. július 31-én.

Az igazgatóság.

Szerkesztőség és

Széchenyi-utca SIMON

HIRDET

előfizetési pénzek és a lap szór minden közlemén

Bérmentetlen levelek fogadatt

XIV. évf

Fejedelm

— Ugye nem engem még itt kérdést intézte uralkodónkhoz, kocktak; mire Fe ragadta az agg hatott hangon ig

— Megle róla, hogy n a k s z i v e m

Amilyen ősz e szavai, ép an innen és tul min nak, mely beunt Egyszerűek és m egyszerű is, m ország Németors a közös érdek mat egymáshoz sabb belátás is, áll előttük. S e mint az európai

Ez a két t

rencsés helyzet gyódiik területsz újabb hódítások azzal, amije van nyul törekvése, tostita azt, amit dálni pedig csa államgerősítés kel dolgozó mun boruval. Ez az Magyarország s nem kívánják a

Amikor pe kívánják, sakkb azon része, me mintha Ausztria-ország már elég a többi Európáva Ezt még a legu

A „Debreczei

A debreczeni

uj

— Műépítés

Közl

A csucsivek következménye a Első időben az a pillérek dívtak, de mori és domború osztott alapokra, kifejlődött a fejlet szerkezeti s techn felelőbb.

Az oszlopok megtartják egyelő vélformákat, min kozunk, csakhogy mindjobban köz irány felé és min zák az élő orga példa e tekintet hol nem csak a menetelt, de mag musba való átcsap lehet.

A fejezetek a lábazat alakzate tet tüntetnek fel. mar eltűnnek és élesen tagozott fo denütt a osontos példázván.

A csucsives elrendezése éppel

eleme, hosszú lass A középkori basil tát rendkívül ga e'énk, mig végre hedrálisokhoz, m ban elérhető leg